24/07/2007

VŨ THÀNH TỰ ANH

MŨ BẢO HIỂM XE MÁY: THẬT – GIẢ KHÓ PHÂN

Thị trường mũ bảo hiểm xe máy hiện nay tại Việt Nam là một tình huống thông tin bất cân xứng rất điển hình. Yêu cầu của bài nghiên cứu tình huống này là anh chị đọc và phân tích 6 bài báo về hoạt động kinh doanh, mua bán, sử dụng, và quản lý chất lượng mũ bảo hiểm xe máy ở Việt Nam.

Câu hỏi thảo luận:

1. Anh, chị hãy miêu tả một cách ngắn gọn tình huống bất cân xứng về thông tin được đề cập trong sáu bài báo dưới đây.

2. Theo anh, chị, tình huống thông tin bất cân xứng này sẽ dẫn tới những hệ quả gì?

3. Theo anh, chị, nhà nước có cần can thiệp để giải quyết những hệ quả này hay không? Tại sao?

4. Theo anh, chị, làm thế nào để tránh những hệ quả xấu do tình trạng bất cân xứng thông tin về chất lượng mũ bảo hiểm xe máy và những hệ quả xấu của nó?

Câu hỏi tình huống này do Vũ Thành Tự Anh, giảng viên Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright biên soạn. Các nghiên cứu tình huống của Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright được sử dụng làm tài liệu cho thảo luận trên lớp học, chứ không phải để đưa ra khuyến nghị chính sách.

Bản quyền © 2007 Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright

Bài 1

Mũ bảo hiểm: Giả nhiều hơn thật[1]

Tại phố Huế (Hà Nội) có khoảng 40 cửa hàng kinh doanh mũ bảo hiểm của Công ty TNHH Amoro Việt Nam thì có 20 cửa hàng bán hàng nhái, hàng giả. Hàng nhái được nhập từ Trung Quốc giá 30.000 đồng/chiếc được đẩy lên đến 120.000 đồng/chiếc.

Một lần nữa, thị trường mũ bảo hiểm lại sôi động khi Nghị quyết 32/2007/NQ-CP về một số giải pháp cấp bách nhằm kiềm chế tai nạn giao thông và ùn tắc giao thông của Chính phủ ban hành. Nhiều người ý thức được mức độ quan trọng của việc đội mũ bảo hiểm khi tham gia giao thông nên ngay lập tức tìm mua mũ bảo hiểm, một bộ phận khác cũng mua mũ bảo hiểm, nhưng để chống đối, tránh bị phạt. Nhưng thực tế đang diễn ra tình trạng loạn mũ bảo hiểm, loạn cả mẫu mã, chất lượng và giá cả.

Nhiều hàng giả, hàng nhái

Khi tìm hiểu thị trường mũ bảo hiểm tại Hà Nội, chúng tôi thực sự bất ngờ khi thấy rằng, mũ giả, mũ nhái gần như độc chiếm thị trường hàng bình dân. Hầu hết những "đại gia" sản xuất mũ bảo hiểm hiện nay đều gặp vấn nạn mũ giả, mũ nhái dưới đủ dạng khác nhau.

Khảo sát tại các cửa hàng, chúng tôi nhận thấy loại mũ bảo hiểm mang nhãn hiệu Amoro bị làm giả, làm nhái nhiều nhất, chiếm lĩnh phần lớn trên các kệ trưng bày. Trên phố Huế (Hà Nội) có tới khoảng 40 cửa hàng kinh doanh mũ bảo hiểm của Công ty TNHH Amoro Việt Nam thì chỉ có khoảng 20 cửa hàng có bán hàng thật, còn lại là hàng nhái, hàng giả. Tại phố Nguyễn Văn Cừ, Ngô Gia Tự, quận Long Biên, Hà Nội cũng vậy, tuyến phố này có 15 đại lý bán mũ Amoro thì gần như đại lý nào cũng bán xen kẽ hàng nhái, hàng giả.

Mũ nhái thường được mang tên Amaro, Amono... Nhưng chủ yếu vẫn là hàng giả, mang nhãn hiệu Amoro và tất nhiên là giá cả thì đủ kiểu. Điều đáng lo ngại là trên những chiếc mũ giả này đều có dán tem nhỏ màu ánh bạc, in chữ Amoro. Phần đông khách hàng không hiểu về chất lượng mũ và tem thật tem giả thì sẽ tin rằng đó là hàng chính hãng. Ngay cả các nhãn hiệu mũ bảo hiểm khác như: Honda, Protect, Azura, Lucky... cũng như vậy.

Hầu hết trên mỗi chiếc mũ đều có dán một con tem nào đó, những mẫu mã của tem cũng phong phú không kém gì nhãn hiệu, chất lượng và giá cả. Người sản xuất, thậm chí là người bán hàng đã sử dụng loại tem tự tạo hoặc na ná tem thật để đánh lừa người tiêu dùng. Một số loại tem có ghi chữ tiếng Việt dễ đọc để người mua lầm tưởng đó là tem chuẩn. Có thể coi đó là một công nghệ lừa khách hàng.

Thấy chúng tôi xem kỹ tem trên mũ, bà chủ cửa hàng trên phố Ngô Gia Tự nguýt dài, xem chừng vẻ khó chịu. Bà đưa ra chiếc mũ mang nhãn hiệu Honda, quay phía sau cho chúng tôi xem chiếc tem có ánh bạc rồi nói: "Cô tưởng có tem mà thật à? Tem cũng giả. Tem đây này, nhưng có phải hàng thật đâu. Hàng rởm đấy. Cứ tìm tem làm gì? Hàng giả thì mới có giá rẻ, còn hàng thật thì tất nhiên là đắt hơn nhiều".

[1] http://home.netnam.vn/live/FrontPage06/Trang-nhat/News-page?contentId=34225, truy cập ngày 10/11/2007.

Một chiếc mũ bảo hiểm nhái hoặc giả thường có giá rẻ hơn hàng thật tới vài chục nghìn, thậm chí là cả trăm nghìn. Bởi người bán thường nhập hàng với giá chỉ 30.000 đồng/chiếc mũ có nguồn gốc Trung Quốc mang nhãn hiệu Amoro. Sau đó người ta có thể đẩy nó lên mức giá 60.000 đồng hoặc lên ngang bằng với giá hàng thật là 100.000 đồng - 120.000 đồng.

Đại diện Công ty TNHH Amoro Việt Nam đưa ra một con số đáng ngại minh chứng cho sự bùng nổ hàng giả, hàng nhái: Trước đây một đại lý lớn trên phố Huế lấy 200-300 mũ bảo hiểm/tháng, thì hiện nay khi nhu cầu tiêu dùng nhiều hơn, số lượng hàng mà các đại lý này lấy về lại giảm đi tới 4 - 5 lần (chỉ 50 chiếc/tháng).

Chọn mũ bảo hiểm thế nào cho an toàn?

Do các công đoạn làm mũ bảo hiểm khá đơn giản nên nhiều tư nhân trong nước cũng có thể làm ra mặt hàng này, mặc dù là sản xuất lén lút và nhập các nguyên liệu quá rẻ. Đặc điểm của loại mũ này chất lượng vừa kém, không được qua kiểm định nên không thể đảm bảo an toàn cho người sử dụng.

Một "chuyên gia" đã nhiều năm trong nghề gia công mũ bảo hiểm trên đường G.P "bật mí": Chủ cơ sở gia công thường nhập nguyên liệu từ nhiều nguồn khác nhau rồi về lắp ráp lại. Một chiếc khuôn nhựa (vỏ mũ) đặt từ Trung Quốc có giá rất rẻ, chỉ vài nghìn đồng. Sau khi đưa khuôn về, người ta gia công xốp, quai mũ, dán tem giả hết khoảng 15.000 - 20.000 đồng rồi đưa ra thị trường. Với công nghệ sản xuất như vậy nên giá thành một chiếc mũ chỉ vài chục ngàn đồng. Nhưng khó có thể nói nó sẽ đảm bảo an toàn cho người sử dụng. Tuy nhiên, các cơ sở sản xuất đó phải hoạt động lén lút nên cơ quan chức năng khó phát hiện. Đối với loại mũ này, người tiêu dùng không nên sử dụng.

Điều dễ nhận biết đối với mũ dỏm đó chính là lớp xốp bảo vệ trong mũ. Theo quy định thì lớp xốp này được cấu tạo rất chắc chắn, chống va đập không vỡ. Tuy nhiên tại một cửa hàng, chúng tôi đã thử kiểm tra một chiếc mũ bảo hiểm dỏm và chỉ cần một cái gẩy tay nhẹ lớp xốp bảo vệ đã tan ra từng mảnh.

Tiêu chuẩn đối với một chiếc mũ bảo hiểm đảm bảo chất lượng là các bộ phận tiếp xúc với đầu người sử dụng không được làm bằng vật liệu gây độc cho tóc, da; mũ phải đảm bảo về khối lượng, bề mặt phía ngoài của vỏ cứng và các bộ phận kèm theo phải nhẵn, không có vết nứt hoặc gờ sắc cạnh; mũ phải chịu được va đập và không bị nứt, vỡ, biến dạng; kết cấu mũ đảm bảo tầm nhìn của người sử dụng; kính chắn gió không gây nhầm lẫn giữa các màu trên biển báo và đèn tín hiệu giao thông; mũ phải có các lỗ thông gió, phần che tai có lỗ để nghe.

Để an toàn khi sử dụng mũ, theo một chuyên gia trong lĩnh vực này thì người tiêu dùng phải chọn mua loại mũ đã được kiểm tra, thử nghiệm đảm bảo tiêu chuẩn chất lượng. Kể cả mũ sản xuất trong nước và mũ nhập khẩu cũng phải phù hợp với tiêu chuẩn Việt Nam hoặc tiêu chuẩn quốc gia về mũ bảo hiểm của nước xuất khẩu tương đương với tiêu chuẩn Việt Nam.

Theo Quyết định 52/2001/QĐ-BKHCNMT, việc kiểm tra chất lượng mũ bảo hiểm nhập khẩu được tiến hành bởi một trong các tổ chức chứng nhận hoặc phòng thử nghiệm phù hợp tiêu chuẩn Việt Nam.

Lô hàng mũ bảo hiểm nhập khẩu đủ điều kiện về chất lượng để nhập khẩu khi toàn bộ số lượng mũ bảo hiểm nhập khẩu được in hoặc dán tem chứng nhận hoặc logo tổ chức chứng nhận, phòng thử nghiệm được chỉ định.

Mũ bảo hiểm đã được chứng nhận hoặc thử nghiệm phải có ghi đầy đủ, rõ ràng xuất xứ đơn vị sản xuất, có tem trắng, ánh bạc, có dòng chữ TCVN 5756:2001 (đối với mũ người lớn) hoặc TCVN 6979:2001 (đối với mũ trẻ em) ẩn phía dưới, chữ CS to màu đen nổi lên trên. Tem này do cơ quan kiểm định cung cấp cho nhà sản xuất, nhà nhập khẩu.

Theo CAND

Bài 2

Mũ bảo hiểm: Hàng giả, hàng thật đều tăng giá[2]

Chủ nhật, 9/9/2007, 10:42 GMT+7

Ngay khi TP Hà Nội quy định từ 15/9, cán bộ-viên chức của thành phố phải gương mẫu đội mũ bảo hiểm khi đi xe máy ra đường, thị trường mũ bảo hiểm lập tức nóng lên. Nhiều chủ cửa hàng đã phải lấy thêm hàng phục vụ cho nhu cầu của người dân tăng đột biến đến 3-4 lần.

Hàng giả, hàng thật đều tăng giá

Ngày thứ Bảy, người dân Thủ đô chen nhau ra các phố lớn chuyên kinh doanh như Phố Huế, khu chợ Trời tìm mua mũ bảo hiểm. Phố Huế tràn ngập những mũ là mũ, màu sắc sặc sỡ. "Đủ chủng loại cho em chọn, loại nào giá nấy", Chủ cửa hàng Mai Huyên đon đả chào hàng, nét mặt tươi roi rói.

10h sáng, các cửa hàng mũ quá đông khách. Rất nhiều người đi xe máy trên đường tạt vào xem và mua hàng. Khu vực này có đủ loại mũ để những bà, những chị khó tính nhất cũng tìm được cho mình chiếc ưng ý, vì với họ mũ giờ đây còn là thời trang nữa.

Đánh vật với đống mũ to, chọn một chiếc cho khách, chị chủ cửa hàng trên Phố Huế tiết lộ: Cửa hàng chị có đủ các loại mũ "thượng vàng hạ cám": Mũ "xịn", theo bà chủ có Amoro, Long Hei, Song Long giá giao động từ 170.000 - 370.000 đồng/chiếc. Còn muốn mua một chiếc để đội, chỉ vài chục ngàn cũng có ngay! Vậy nên, nhiều loại mũ mang nhãn hiệu Hon Da, Amoro...bóng nhoáng, giá chỉ 60 - 70.000 đồng/chiếc.

Khu vực chợ Trời - Nguyễn Công Trứ, khách cũng nườm nượp. Thấy khách mặc cả lâu quá, một chủ cửa hàng nói luôn: "Loại mũ này lấy tại chợ Lạng Sơn giá đã 5, 6 chục rồi, chỉ được lãi có mấy ngàn thôi".

Mũ xuất xứ Trung Quốc, hàng nhái các hãng tên tuổi giá vài chục ngàn đến dưới 100.000 đồng/chiếc. Nhưng các chủ cửa hàng sẽ "hét" lên 2 - 3 lần nếu khách không biết, hoặc dễ tính. Mua mũ, ít người xem kỹ, thấy ưng thì lấy, chất lượng là chuyện người tiêu dùng còn chưa tính đến. Đông khách, giá mũ "leo thang". Vậy mà, các chủ cửa hàng đều nói "giá vẫn bình ổn", thật ra, họ đã tăng giá lên vài chục ngàn/chiếc.

[2] http://tintuconline.vietnamnet.vn/vn/xahoi/161326/, truy cập ngày 10/11/2007.

Các phố Cầu Giấy, Hàng Đậu, Giảng Võ, Trường Chinh, các chợ và siêu thị là nơi tập trung nhiều cửa hàng bán mũ bảo hiểm. Nhưng hàng giả, hàng thật lẫn lộn, bằng mắt thường cũng thấy tới 90% là mũ trôi nổi hoặc các cơ sở thủ công. Một đầu nậu chuyên cung cấp mũ Trung Quốc tiết lộ, mũ Trung Quốc giá chỉ 25.000-30.000 đồng/chiếc.

Không có bảo hành về chất lượng

Đến tìm mua mũ xịn của Honda, chị Thanh (Tập thể Thanh Xuân Bắc) lòng vòng khắp các cửa hàng toát mồ hôi hột, nói: "Phải bắt họ đưa mũ có tem ra, tôi mới tin là thật". Cuối cùng, chị Thanh cũng mua được một chiếc mũ "đóng hộp", có tem nhãn với giá gần 200.000 đồng.

Thường khách chỉ xem qua loa, thấy ưng màu sắc, đội vừa là mua liền. Một chủ cửa hàng chuyên mũ chính hãng "bật mí": Mũ giả nhựa cứng, giòn, dễ vỡ khi va chạm. Ngoài ra, khi đội có cảm giác không chắc chắn, phần vải mút và xốp bên trong sơ sài, logo, chữ viết mờ, xấu, lớp nhựa rất mỏng.

Khi được hỏi, các chủ cửa hàng này thừa nhận đó là mũ hàng chợ, ai mua thì bán. Đồng thời, họ không bảo hành, không chịu trách nhiệm về chất lượng. "Gạch ngói cứng thế còn vỡ nữa là chiếc mũ nhựa", một chủ cửa hàng lý sự.

> Cả nước hiện có hơn 20 cơ sở sản xuất mũ (có đăng ký). Có 3 cơ quan kiểm định chất lượng mũ: Cục Đăng kiểm Việt Nam, Tổng cục Kỹ thuật 1 và 3 (Tổng cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng). Nhưng mỗi nơi ấn hành một mẫu tem kiểm định, gây lúng túng cho người tiêu dùng. Trong khi đó, nhà sản xuất có quyền tự công bố tiêu chuẩn và dán tem chính hãng sản phẩm của mình.
>
> Một khảo sát của Cục Quản lý chất lượng hàng hoá (Bộ Khoa học và Công nghệ) cho biết: Có 13/18 loại mũ bảo hiểm tại thị trường Hà Nội có vấn đề, nhiều loại kém chất lượng.

Theo Tiền Phong

Bài 3

Sự thật về… mũ bảo hiểm nhái[3]

Mũ bảo hiểm (MBH) đang cháy hàng. Mũ thật hay giả gì cũng bán chạy. Một số người dân đã chấp nhận mua mũ giả để đối phó... Thế nhưng chất lượng mũ giả rất "ấn tượng", chỉ cần rơi là đã... bể!

Tại các cửa hàng bán MBH trên đường Nguyễn Thị Minh Khai, Phạm Hồng Thái, Điện Biên Phủ (Q.1, TPHCM), lượng người đến mua khá đông. Cô Tâm, chủ cửa hàng trên đường Điện Biên Phủ, cho biết mỗi ngày chỉ riêng bán lẻ đã được hơn 120 cái. Các sạp kinh doanh MBH ở các chợ đầu mối cũng nhộn nhịp đóng hàng bỏ sỉ về các tỉnh.

[3] http://www.nld.com.vn/tintuc/chinh-tri-xa-hoi/201465.asp, truy cập ngày 10/11/2007.

Thật, giả lẫn lộn

Tại Hà Nội, sáng 4-9, hầu hết các cửa hàng giới thiệu sản phẩm, cửa hàng cung cấp MBH chính hãng của Amoro, Protec... đều rơi vào tình trạng cháy hàng. Thậm chí, nhiều cửa hàng MBH lớn thuộc khu vực Phố Huế, chợ trời, Gia Lâm, hàng xịn có, giả có đều tiêu thụ nhanh bởi nhu cầu tăng đột biến. Mũ Amaro, Amoro nhái nhãn mác của Amoro, mũ nhái Lucky được bán với giá 50.000 đồng -90.000 đồng/chiếc tùy loại.

Thị trường Hà Nội cũng có loại mũ XMoto được giới thiệu là hàng Đài Loan, giá 180.000-200.000 đồng/chiếc. Theo giới thiệu của chị H., một chủ tiệm MBH tại phố Huế, mũ của Đài Loan đắt không chỉ do chất lượng mà còn là dòng mũ mới, khó làm giả nên không có cạnh tranh. Tuy nhiên, khi xem xét dòng mũ này, trên toàn bộ mũ đều không có tem nhập khẩu hoặc bảo đảm chất lượng theo tiêu chuẩn VN.

Còn tại TPHCM, ở Chợ Lớn (Q.5), chợ Tân Bình (Q.Tân Bình), và nhiều điểm bán tự phát dọc những tuyến đường chính của thành phố, MBH kém chất lượng vẫn được bày bán nhan nhản.

Rất dễ tìm thấy các loại mũ hiệu Hongda, Yammuha... (giả nhãn hiệu Honda, Yamaha) được bán với giá 60.000 đồng-65.000 đồng/chiếc, thậm chí nhiều loại mũ không có nhãn hiệu, không tem CS (dấu công bố sản phẩm phù hợp với tiêu chuẩn VN)...

Các nhà sản xuất xe gắn máy cũng đang tích cực cung cấp mũ chính hãng cho người tiêu dùng. Công suất sản xuất của Hãng Honda VN hiện khoảng 1.500 chiếc/ngày.

Trong tháng tám, Honda VN đã bán ra thị trường 40.000 chiếc với giá 148.500-165.000đ/chiếc tùy từng loại. Đây là sản phẩm do Công ty Honda Access Thailand nhượng quyền sản xuất tại VN cho Công ty Supurware Srithai Thailand có nhà máy sản xuất tại Khu công nghiệp Sóng Thần, Dĩ An, Bình Dương.

Hiện sản phẩm không bán rộng rãi ra ngoài thị trường mà chỉ phân phối thông qua hơn 340 cửa hàng ủy nhiệm của Honda VN trên khắp cả nước.

"Sự thật" về những chiếc mũ nhái

Mặc dù chức năng chính của MBH là giúp giảm 90% tác động của các va đập bên ngoài, thế nhưng với một chiếc MBH giả chỉ cần một cú va chạm nhẹ đã nứt toác. Tại chợ Tân Bình, khi người mua hỏi về chất lượng, chị bán hàng nói chắc nịch: "Bao ném luôn đấy, hàng lúc vận chuyển va đập đến thế mà chả sao! Yên tâm đi".

MBH được làm bằng gì?

Theo ông Nguyễn Hoàng Anh, Phó Tổng Giám đốc Công ty thiết bị sản phẩm an toàn VN, nhà sản xuất MBH nhãn hiệu Protec, trên thị trường hiện có ba loại nguyên liệu dùng để sản xuất vỏ ngoài của MBH, gồm "PVC, ABS và composite.

"Người tiêu dùng đang ưa chuộng loại MBH có vỏ ngoài làm bằng PVC do ưu điểm nhẹ, trong khi loại sử dụng nguyên liệu ABS hay composite dù bền hơn, chắc chắn hơn nhưng

có nhược điểm là nặng nên ít được chuộng", ông Hoàng Anh nói.

Tuy nhiên, điểm cốt lõi là dù vỏ MBH bên ngoài làm bằng chất liệu gì đi chăng nữa, nhưng lớp xốp bên trong mới là phần bảo vệ chính của MBH.

Lớp xốp càng có tỉ trọng cao thì khả năng hấp thụ xung động khi bị va đập hoặc té ngã càng được an toàn.

Chiếc MBH nhái hiệu Hongda được mua tại chợ Tân Bình (Q.Tân Bình, TPHCM) với giá 65.000 đồng/chiếc. Khi được thả từ độ cao cách mặt đất chỉ có 0,8 m thì chiếc mũ đã nứt ra. Chiếc mũ nhái này đã vỡ khi được thả rơi tự do chứ không phải chịu lực va đập mạnh như trong trường hợp có tai nạn xảy ra.

Bề mặt phía ngoài của vỏ, lớp sơn bong ra từng mảng, sần sùi. Dưới chiếc vỏ nhựa mỏng là lớp mút xốp cứng màu trắng, không có độ đàn hồi. Xung quanh viền mút, lớp keo trong dùng để dán lớp đệm phía trong mũ rất cẩu thả. Đặc biệt, các ốc vít đều làm bằng sắt lồi lên rất nguy hiểm cho người sử dụng.

Theo anh Tình, một lái buôn từ Cần Thơ, hầu hết mũ này đều nhập thô từ Trung Quốc, nghĩa là không có nhãn, mác, thương hiệu và trong tình trạng bộ phận rời (dây đeo, khóa kiếng, đệm lót, nón...), sau đó nhập về các cơ sở lẻ, nhỏ ở VN rồi được dán đềcan vào.

Giá sỉ chỉ 25.000 đồng-30.000 đồng/chiếc, giá tăng lên gấp đôi khi tung ra thị trường. Một nguồn hàng khác nữa là của các công ty nhựa trong nước, trước cơ hội béo bở của thị trường MBH, nhiều công ty cũng "nhập cuộc" dù không đủ điều kiện sản xuất MBH.

Đến nay vẫn có khá nhiều người tiêu dùng chọn MBH giả. Một người bán hàng tại chợ Tân Bình cho biết hầu hết người mua MBH loại này là dân lao động, các bà nội trợ không có nhu cầu dùng thường xuyên đã mua để đội đối phó, giá chỉ 60.000-65.000 đồng/chiếc.

Bảo hiểm cho MBH

Để bảo vệ uy tín, các nhà sản xuất MBH đã tính chuyện mua bảo hiểm trách nhiệm sản phẩm. Công ty TNHH Amoro vừa ký kết với Công ty bảo hiểm phi nhân thọ Bảo Việt VN về việc mua bảo hiểm cho sản phẩm của công ty với trị giá 2 tỉ đồng.

Theo đó, tất cả những người sử dụng MBH của Amoro khi tham gia giao thông nếu xảy ra tai nạn và có những chấn thương liên quan đến đầu mà nguyên nhân được xác định là do chất lượng mũ không đảm bảo đều được bồi thường thiệt hại. Mức bồi thường cho từng trường hợp do công ty bảo hiểm giám định và chi trả tùy theo mức độ chấn thương của người sử dụng với mức bồi thường cao nhất là 100 triệu đồng/vụ.

Tuy nhiên, số nhà sản xuất MBH tham gia loại hình BH này không nhiều. Ông Phạm Quế Phong, trưởng phòng bảo hiểm tài sản và kỹ thuật của Tổng công ty cổ phần Bảo Minh, cho biết công ty chưa

cấp hợp đồng bảo hiểm nào trong lĩnh vực này. Một số công ty khác cũng cho biết rất ngại tham gia vì độ rủi ro được đánh giá là khá cao.

Theo nhóm PV Tuổi Trẻ

Bài 4

Kiểm tra thị trường mũ bảo hiểm[4]

TT - Sau nhiều kêu ca của người dân về việc chất lượng mũ bảo hiểm (MBH) bị thả nổi, các cơ quan chức năng ở TP.HCM bắt đầu vào cuộc.

Ngày 5-9, Quản lý thị trường (QLTT) TP.HCM đồng loạt ra quân kiểm tra việc sản xuất, kinh doanh MBH. Nhiều quận huyện đã phát hiện những vụ sản xuất, kinh doanh mũ giả, kém chất lượng. Theo ông Dương Thanh Hoàng, chi cục phó Chi cục QLTT TP, trước tình hình thị trường MBH sôi động vì nhu cầu mua mũ của người dân, ngày 4-9-2007 chi cục đã có cuộc họp triển khai cho tất cả quận huyện phải tăng cường kiểm tra việc sản xuất, bày bán MBH.

Thu giữ trên 4.000 MBH kém chất lượng

10g sáng 5-9, QLTT Q.Bình Tân phát hiện, thu giữ trên 2.000 MBH đã thành phẩm, trên 2.000 mũ bán thành phẩm cùng nhiều nguyên liệu để lắp ráp như: 55kg đềcan, 50kg nút sắt, 30kg dây quai mũ... tại cơ sở sản xuất và lắp ráp MBH số 103/1 Liên khu 10-11 (đường Quang Vũ cũ), P.Bình Trị Đông, Q.Bình Tân. Chủ cơ sở là ông Nguyễn Công Tiến thừa nhận không có giấy phép đăng ký kinh doanh, sản xuất hàng hóa; các MBH này cũng không được công bố và đăng ký chất lượng, nhãn hiệu hàng hóa. Tất cả MBH đều giả nhãn hiệu Honda và Hongda. Theo ông Tiến, ông cho lắp ráp và bán MBH trên ra thị trường chỉ với giá 35.000 đồng/chiếc.

Đội QLTT 4B đã kiểm tra phát hiện, thu giữ 83 MBH không đảm bảo chất lượng tại một cửa hàng trước số 180 Nguyễn Tất Thành, P.13, Q.4 của bà Nguyễn Thị Minh. Các loại MBH tại cửa hàng này đều không có tem kiểm định chất lượng, không nơi sản xuất, hóa đơn chứng từ. Đội QLTT 7B cũng có quyết định kiểm tra một số kiôt bán MBH trên đường Huỳnh Tấn Phát, P.Bình Thuận, Q.7 và phát hiện những cửa hàng này đều có bày bán MBH không có tem kiểm định chất lượng, hoặc có tem kiểm định nhưng thiếu tên, địa chỉ sản xuất, hóa đơn chứng từ... Đội 7B đã thu giữ gần 300 mũ có vi phạm trên.

[4] http://www.tuoitre.com.vn/Tianyon/Index.aspx?ArticleID=218789&ChannelID=3, , truy cập ngày 10/11/2007.

Tem kiểm định cũng không bảo chứng được chất lượng MBH

Theo tiết lộ của một cán bộ Trung tâm Kỹ thuật tiêu chuẩn đo lường chất lượng 3, tem kiểm định cũng không thể bảo chứng được chất lượng MBH, nhất là với MBH sản xuất trong nước. Hiện nay, MBH nhập khẩu từ các nước phải được kiểm tra chất lượng và dán tem kiểm tra của các trung tâm kỹ thuật tiêu chuẩn đo lường chất lượng 1, 2, 3. Trong khi đó, MBH sản xuất trong nước do nhà sản xuất tự công bố chất lượng bằng cách tự in và dán tem. Tức là chất lượng MBH trong nước do nhà sản xuất tự giám sát và tự chịu trách nhiệm mà không qua sự kiểm soát của bên thứ ba.

Do đó, ngoài việc xem xét tem trên MBH, người tiêu dùng cần kiểm tra kỹ các thông tin về cơ sở sản xuất, ngày sản xuất và cỡ mũ; đồng thời kiểm tra độ trơn láng của bề mặt mũ, độ cứng của lớp xốp bên trong, độ chắc của quai mũ...

Ráo riết thanh tra, kiểm tra chất lượng MBH

Trong khi đó, Thanh tra Sở Khoa học và công nghệ (KH&CN) TP.HCM cho biết đã có kế hoạch phối hợp với Chi cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng TP, Chi cục QLTT TP tiến hành thanh tra về buôn bán, sản xuất MBH trên thị trường và tại nơi sản xuất. Công việc này được bắt đầu từ 20-8, và riêng tuần lễ hiện tại có hai đoàn thanh tra liên ngành tiến hành thanh tra liên tục.

Bà Võ Việt Hà - chánh thanh tra Sở KH&CN - cũng cho biết UBND TP vừa yêu cầu lập các đoàn thanh tra liên ngành để thanh tra tất cả cơ sở sản xuất và cửa hàng kinh doanh mua bán MBH. Về biện pháp xử lý vi phạm, UBND TP chỉ đạo đình chỉ các cơ sở và cửa hàng sản xuất, kinh doanh buôn bán các loại MBH không đạt tiêu chuẩn chất lượng, hoặc không đúng qui định về nhãn hàng hóa. Công tác thanh tra về chất lượng MBH trên địa bàn TP.HCM dự kiến kéo dài đến hết tháng 9-2007.

Cũng theo Thanh tra Sở KH&CN TP, trong quá trình tiến hành thanh tra nếu nhận thấy MBH có dấu hiệu vi phạm phải lập tức yêu cầu nơi buôn bán hoặc sản xuất tạm đình chỉ lưu thông số MBH này.

Hiện người tiêu dùng đang rất quan tâm về kết quả thanh tra chất lượng MBH và bao giờ được công bố chính thức? Liên quan đến vấn đề này, bà Võ Việt Hà cho biết chủ trương của UBND TP là công bố rộng rãi trên các phương tiện truyền thông đại chúng kết quả thanh tra, kết quả thử mẫu MBH... để người tiêu dùng biết đầy đủ, rõ ràng. Thời điểm nào công bố kết quả thanh tra đợt đầu tiên?

Theo bà Hà, còn phụ thuộc vào kết quả thử nghiệm mẫu MBH, nhưng "sẽ cố gắng công bố kết quả trong thời gian sớm nhất". Bà Hà cho biết thêm khi công bố sẽ nói rõ ràng tên sản phẩm, đơn vị sản xuất MBH không đạt yêu cầu cũng như những loại sản phẩm đạt yêu cầu chất lượng.

Tổng cục Tiêu chuẩn đo lường chất lượng VN vừa chỉ đạo các chi cục tiêu chuẩn đo lường chất lượng địa phương ráo riết kiểm tra nguồn gốc, chất lượng MBH trên thị trường. Theo đó, các chi cục có nhiệm vụ lấy mẫu MBH trên thị trường giao các trung tâm kỹ thuật tiêu chuẩn đo lường chất lượng 1, 2, 3 kiểm tra các chỉ tiêu kỹ thuật cũng như nhãn mác, tem.

V.C.MAI - Q.THANH - P.THANH

Bài 5

Chất lượng mũ bảo hiểm: Khó kiểm soát![5]

(LĐ) - Đó là nhận định từ phía Cục Quản lý thị trường (QLTT) khi nói về tình hình khó khăn trong hoạt động kiểm tra, kiểm soát chất lượng mũ bảo hiểm (MBH) đang lưu hành trên thị trường hiện nay.

Theo báo cáo tổng hợp của Cục QLTT, tính đến thời điểm hiện nay, lực lượng QLTT các địa phương đã thu giữ được 28.387 chiếc MBH giả, nhái nhãn mác, chưa qua kiểm định chất lượng và MBH nhập lậu. Một trong những "chiêu thức" đưa MBH giả, kém chất lượng... vào thị trường tiêu dùng đã được lực lượng QLTT phát hiện, là việc doanh nghiệp sử dụng MBH không ghi nhãn, MBH nhái nhãn hiệu không có tem kiểm định chất lượng, không rõ nguồn gốc xuất xứ làm hàng khuyến mãi, mà trường hợp đã xảy ra tại chi nhánh Pjico và Bảo Việt Quảng Bình là những điển hình.

Theo lãnh đạo Cục QLTT, mặc dù lực lượng đang phải thực hiện rất nhiều nhiệm vụ nặng nề đối với việc kiểm soát thị trường, nhưng ngay sau khi có Nghị quyết 32/2007/NQ-CP về quy định bắt buộc phải đội MBH, Ban chỉ đạo 127 TƯ và Cục QLTT đã ban hành hàng loạt văn bản chỉ đạo lực lượng QLTT trên toàn quốc khẩn trương tiến hành hoạt động kiểm soát mặt hàng MBH

Tuy nhiên, chỉ tính riêng mặt hàng MBH đang lưu hành trên thị trường, lực lượng QLTT đã thống kê được tới 111 loại mũ mang tên hiệu khác nhau nên lực lượng chức năng không dễ phân biệt đâu là mũ thật, mũ giả, nhái... Việc phân biệt thật - giả khó tới mức Bộ Công thương phải ra văn bản 1389/BCT-QLTT gửi Bộ Khoa học và Công nghệ để đề nghị công bố quy chuẩn TCVN đối với MBH và quy định thống nhất một loại tem/dấu hiệu hợp chuẩn "CS" để người tiêu dùng và lực lượng chức năng dễ phân biệt, bởi trước đó tem "CS" do cơ sở sản xuất MBH tự làm và tự dán lên sản phẩm rồi tung ra thị trường nên MBH đạt chất lượng hay không rất khó phân biệt.

Mặt khác, công tác giám định MBH có dấu hiệu vi phạm còn diễn ra rất chậm và có nhiều bất cập. Hiện cả nước mới chỉ có 6 cơ sở có đủ chức năng giám định chất lượng MBH, gồm 2 cơ sở ở Hà Nội, 2 cơ sở ở miền Trung và 2 cơ sở ở TPHCM. Muốn xác định được MBH thật - giả, QLTT ở các địa phương đều phải đưa về đó giám định nên thời gian giám định kéo dài, do đó yêu cầu của Bộ Công thương phải trả lời kết quả giám định trong vòng 5 ngày kể từ khi nhận mẫu của các lực lượng kiểm tra gửi đến là điều khó thực hiện.

Đã vậy, công nghệ và kỹ thuật giám định chưa đáp ứng được yêu cầu, bởi vẫn dựa vào phương pháp giám định phá huỷ mẫu kiểm tra, do đó đã ảnh hưởng đến công tác xử lý tang vật vi phạm...

Công Thắng

Bài 6

Không chỉ đổi lại mũ mà phải xử lý nghiêm[6]

(LĐ) - Trên một tờ báo chuyên ngành phát hành phía nam ngày 23.10.2007, Công ty TNHH SX&TM nhựa Chí Thành đã quảng cáo rằng "mũ bảo hiểm (MBH) Chí Thành phù hợp chuẩn TCVN 5756-

[5] http://www.laodong.com.vn/Home/kinhte/2007/10/60571.laodong, truy cập ngày 10/11/2007.
[6] http://www.laodong.com.vn/Home/xahoi/2007/10/61681.laodong, truy cập ngày 10/11/2007.

2001, công ty đã ký hợp đồng mua tem chống hàng giả, ký hợp đồng bảo hiểm trách nhiệm với Công ty Pjico trị giá 25 tỉ, Chí Thành sẵn sàng đổi lại những sản phẩm bị lỗi kỹ thuật...".

Tất cả những lời to tát đó không đúng với thực tế: Hàng ngàn MBH do Chi nhánh Pjico Quảng Bình và Bảo Việt Quảng Bình mua của Chí Thành khuyến mãi cho khách hàng đều rởm.

Bằng tất cả chứng cớ đang có (gồm các hợp đồng mua bán, xác nhận của các đơn vị bảo hiểm đã mua MBH của Chí Thành, kết quả kiểm tra tiêu chuẩn của Cục Tiêu chuẩn ĐL-CL Việt Nam - cơ sở 1) khẳng định chắc chắn rằng: 2.000 MBH của Chi nhánh Pjico Quảng Bình và 1.482 MBH của Bảo Việt Quảng Bình đã khuyến mãi cho khách hàng đều là hàng rởm, không đạt chất lượng, thậm chí có loại mũ chỉ như đồ nhựa dùng cho trẻ em chơi - chỉ dùng một tay vẫn có thể bóp méo mũ.

Vậy mà Chí Thành lại lên tiếng trong quảng cáo "hiện nay có một số nón bảo hiểm rởm bán ra thị trường, nhái nhãn hiệu Rebel và tem CS của Chí Thành VN làm ảnh hưởng đến uy tín công ty". Chính Chí Thành đã cố tình lợi dụng việc được Chi cục Tiêu chuẩn ĐL-CL TPHCM kiểm tra và cho phép hợp chuẩn sản xuất mũ để sau đó tung ra thị trường một số lượng mũ rởm khổng lồ.

Nguy hại hơn, số mũ rởm này lại được núp bóng dưới chiêu bài khuyến mãi của các đơn vị bảo hiểm, tạo lòng tin cho khách hàng, thậm chí tạo lòng tin cho cả những đơn vị chức năng, tất cả nghĩ rằng hàng khuyến mãi của các đơn vị bảo hiểm chắc chắn phải đạt chất lượng cao. Hành vi đó của Chí Thành là hành vi không trung thực - không trung thực với đơn vị mua (các đơn vị bảo hiểm), không trung thực với khách hàng, không trung thực với các cơ quan chức năng.

Vì thế, không thể chấp nhận lời rao quảng cáo của Chí Thành là "Chí Thành sẵn sàng đổi lại những sản phẩm bị lỗi kỹ thuật" bởi vì đối với hàng ngàn MBH rởm tại Quảng Bình do Chí Thành sản xuất, ngoài việc phải thu đổi (tất nhiên) Chí Thành phải chịu trách nhiệm trước các cơ quan pháp luật về hành vi lừa dối rất nghiêm trọng của mình.

Nguyễn Quang Vinh